

Hovedrundskriv

Innhold

Innledning.....	3
1. LOVBESTEMMELSER	3
Hjemmel for innkreving	3
Manglende innbetaling	4
2. SKIP SOM OMFATTES AV TRYGDEN.....	4
Norske skip og flyttbare innretninger på minst 100 bruttotonn	4
Norske skip under 100 bruttotonn.....	4
Redningsfartøy	5
Skip registrert utenfor EU/EØS.....	5
3. SKIP SOM IKKE OMFATTES AV TRYGDEN	5
Skip med type 9c – fritidsfartøy	5
Nybygg	5
Mulighet til å la skipet omfattes av pensjonstrygden.....	5
4. MEDLEMMER SOM ER PLIKTIG OMFATTET AV TRYGDEN	5
4.1 Trygd i flaggstaten	6
Tredjelandts statsborgere (dvs. ikke EU/EØS-borgere eller sveitsiske statsborgere) bosatt i et annet nordisk land	7
Medlemmer på fiske- og fangstfartøyer	7
Medlemmer på borefartøyer.....	7
Reder/partreder og restauratør.....	7
Medlemmer som mottar pensjon.....	8
Tidsrom hvor medlemmet er omfattet av trygden.....	8
5. ARBEIDSTAKERE TIL SJØS SOM ER UNNTATT FRA TRYGDEN	8
Medlem av annen offentlig pensjonsordning	8
Personer ansatt i hotell- og restaurantvirksomhet på NIS-registrerte turistskip.....	8
Andre unntak	9
Bilaterale avtaler innenfor EU/EØS	9
6. ARBEIDSTAKERE TIL SJØS PÅ UTENLANDSKE SKIP KAN BLI FRIVILLIG MEDLEM AV TRYGDEN.....	10
7. BEREGNING AV ARBEIDSTAKERPREMIE.....	10
7.1 Fartidsbasert ordning.....	10
Grupper.....	Feil! Bokmerke er ikke definert,

Premiesatser	11
Beregning av premie	11
Vikarer/deltidsansatte	12
Medlemmer med flere arbeidsgivere i samme måned.....	12
Endring av gruppeføring	12
Medlemmer som mottar sjømannspensjon.....	12
7.2. Inntektsbasert ordning	12
8. BEREGNING AV ARBEIDSGIVERPREMIE	13
8.1. Fartstidsbasert ordning	13
Beløp som det skal beregnes arbeidsgiverpremie av	13
Særregler for fiske og fangst	13
Minste arbeidsgiverpremie for reder, partreder og restauratør	14
Ansatte i opplæringsstilling.....	14
8.2 Inntektsbasert ordning	14
9. PREMIE FOR MEDLEMMER SOM MOTTAR SYKEPENGER.....	14
Generelt for både fartstidsbasert og inntektsbasert ordning.....	14
9.1 Når arbeidsgiver forskutterer sykepenger	14
9.2 Når arbeidsgiver ikke forskutterer sykepenger	15
9.2.1 Fartstidsbasert ordning	15
9.2.2 Inntektsbasert ordning	15
10. INNSENDING AV PREMIEOPPGAVE OG OPPGJØR FRA REDERIENE	16
Plikten til å sende oppgaver	16
10.1 Terminer og forfallsfrister	16

INNLEDNING

Pensjonstrygden for sjømenn er en obligatorisk tjenstepensjonsordning som ble etablert ved lov 3. desember 1948. Loven har vært endret en rekke ganger, i stor grad for å tilpasse den til endringer i folketrygdens pensjonssystem.

Fra 1. januar 2020 er ordningen todelt mellom en fartstidsbasert og en inntektsbasert ordning. De medlemmer som er født før 1970, tilhører fartstidsbasert ordning. For disse blir det ingen endringer verken i opptjening eller i utbetaling av pensjon.

Nye medlemmer uansett alder og eksisterende medlemmer som er født i 1970 eller senere, vil få opptjening i inntektsbasert ordning. I denne ordningen opparbeider medlemmene seg en pensjonsbeholdning basert på 1,7 % av sin bruttoinntekt. Verdien av fartstid som er opptjent før 1. januar 2020, overføres til pensjonsbeholdningen når medlemmet fyller 62 år, men utbetales etter reglene i inntektsbasert ordning.

Dette hovedrundskrivet handler om bestemmelsene om plikt til å betale pensjonspremie – dvs. arbeidstakerpremie/arbeidsgiverpremie. Kapittel 1 redegjør for det rettslige grunnlaget for å kreve inn premie, og hvem som har ansvaret for å innbetale pensjonspremien til PTS. Kapitlene 2–6 handler om hvilke skip og arbeidstakere som omfattes av ordningen. Disse kapitlene tar for seg regler som er like for begge ordningene. I kapitlene 7–9 finner du hvilke ulike regler om innbetaling av premie som gjelder for de to ordningene. I kapittel 10 beskrives hvilke rutiner som gjelder for innsending av premieoppgaver og innbetaling.

1. LOVBESTEMMELSER

Hjemmel for innkreving

Lov om pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs §§ 9-12

Pensjonstrygden for sjømenn har ansvaret for å innkreve arbeidstaker- og arbeidsgiverpremie etter reglene i kapittel V i lov om pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs.

Premieoppgaver og innbetaling sendes til pensjonstrygden etter retningslinjene fra dette rundskrivet. Ved manglende premieoppgave fra rederiene kan premien fastsettes skjønnsmessig.

Det følger av lovens § 10 at det er rederiet som har det endelige ansvaret for å innbetale arbeidstakerpremie for medlemmer om bord.

Dersom medlemmet har en annen arbeidsgiver enn rederiet, er det den arbeidsgiver som betaler lønn, som skal innrapportere til PTS. Arbeidsgiver/rederiet har rett til å trekke arbeidstakerpremien i lønnsutbetalingen/hyreoppgjøret. Hvis rederiet/arbeidsgiver ikke gjør dette, kan premie ikke kreves hos medlemmet når det er gått 3 måneder fra hyreoppgjøret. Dette gjelder også for rederi/arbeidsgiver som utbetaler/forskutterer sykepenger.

Dersom arbeidstaker- og arbeidsgiverpremie ikke er betalt ved forfall, skal rederiet etter § 12 første ledd svare forsinkelsesrenter. Rentesatsen er 3 prosentenheter høyere enn den alminnelige forsinkelsesrente som er fastsatt med hjemmel i lov om renter ved forsinket betaling mm. av 17.12.76 nr. 100 § 3 første ledd.

Arbeidsgiverpremien

Det følger av lovens §§ 11.1 og 41 at rederiet (arbeidsgiver) skal betale arbeidsgiverpremie på 3,3 % av medlemmets bruttoinntekt om bord. Dette gjelder for ansatte på både fartstidsbasert og inntektsbasert ordning.

For medlemmer som arbeider på fartøy som driver fiske og fangst, og som omfattes av fartstidsordning, skal premien være et beløp som utgjør 150 % av medlemmets premie etter § 9. Dette gjelder for medlemmer som er født før 1970, og som har arbeidet til sjøs før 1.1.2020.

Manglende innbetaling

Når premie ikke er betalt ved forfall, benytter pensjonstrygden de midler som gjelder for innfordring av pengekrav etter norsk rett. Lovens § 12 annet ledd gir tvangsgrunnlag for utlegg hos rederiet.

Fra 1.1.2002 ble det også innført gebyrer ved for sen innbetaling av pensjonspremie, jf. forskriftenes § 8-1 og 8-2. Etter § 21 nr. 2 har pensjonstrygden rett til når som helst å gjennomgå et rederis mannskapslister eller hyreregnskaper for å kontrollere oppgjøret med trygden. I § 25 finnes særskilte straffebestemmelser om overtredelser av lovens bestemmelser. Vi viser for øvrig til forskriftenes kapittel 8, «Forskjellige regler».

2. SKIP SOM OMFATTES AV TRYGDEN

Norske skip og flyttbare innretninger på minst 100 bruttotonn

Ethvert skip, fiske- og fangstfartøy, borefartøy og annen flyttbar innretning i sjøen som har eget framdriftsmiddel eller utstyr for boring etter undersjøiske naturforekomster, og som er innført i norsk skipsregister (NIS og NOR) med 100 bruttotonn eller mer, er omfattet av pensjonstrygden.

Norske skip under 100 bruttotonn

Skip under 100 bruttotonn som er innført i norsk skipsregister, omfattes av trygden dersom rederiet samtidig disponerer norske skip på minst 100 bruttotonn, og dersom de ansatte om bord er fast ansatt i rederiet etter bestemmelser i skipsarbeidsloven kapittel 3 med rett og plikt til å tjenestegjøre på samtlige av rederiets skip. Dette gjelder ikke for fiske- og fangstfartøyer som ikke går inn under sjømannsloven. Dersom arbeidsgiver ikke lenger disponerer skip over 100 bruttotonn, kan det søkes styret i PTS om at de ansatte på skipene under 100 bruttotonn fortsatt kan få være omfattet her.

Hurtigbåter under 100 bruttotonn

Rederier som kun disponerer skip under 100 bruttotonn, kan på visse vilkår søke om å være med i pensjonstrygden for sjømenn. Styret har i medhold av lovens § 2 nr. 1 fullmakt til å bestemme at skip under 100 bruttotonn etter søknad for det enkelte skip kan være med i ordningen. Dersom skipet er med i pensjonstrygden, blir de som arbeider om bord, pliktige medlemmer hos oss, og kan ikke velge å stå utenfor.

Følgende vilkår må være oppfylt for at hurtigbåter under 100 bruttotonn kan bli med i pensjonstrygden for sjømenn:

1. Fartøyet må være registrert i norsk skipsregister og drive helårlig næringsvirksomhet i forbindelse med ambulansetransport, legeskyss eller gå i et fast rutesamband.
2. Fartøyet må ha ordinært passasjersertifikat for 12 eller flere passasjerer.
3. Fartøyet må sysselsette en eller flere i helårs virksomhet, og virksomheten må kreve ett eller flere årsverk.

Søknad om å være med i pensjonstrygden rettes til Pensjonstrygden for sjømenn.

Redningsfartøy

Alle redningsfartøy som tilhører Redningsselskapet, er omfattet av pensjonstrygden uansett tonnasje

Skip registrert utenfor EU/EØS

Utenlandske skip omfattes kun av pensjonstrygden dersom det er arbeidstakere om bord som er medlemmer i folketrygden som bosatte i Norge.

3. SKIP SOM IKKE OMFATTES AV TRYGDEN

- skip i innsjøfart og skip tilhørende statsetatene
- skip som vesentlig går i fart på norske innsjøer og elver
- skip hvor mannskapet tilhører annen offentlig pensjonsordning, jf. § 1 nr. 2 første ledd

Skip med type 9c – fritidsfartøy

Disse fartøyene har ingen sertifikater og kan kun brukes som fritidsfartøy, og ikke i kommersiell drift. Dersom godkjente sertifikater blir registrert på fartøyene, blir skipstypen endret i Sjøfartsdirektoratet, og de blir omfattet av trygden på lik linje med andre skip. Skip med type 9 c har ikke lov til å ta betalende passasjerer før typen er endret og sertifikat utstedt.

Nybygg

Tjeneste på nybygg er ikke pliktig med i trygden, men arbeidsgiver kan velge at nybygget skal være med i ordningen. Betingelsen er at arbeidstakere på nybygg må følge skipet ut når det settes i fart.

Mulighet til å la skipet omfattes av pensjonstrygden

Det følger imidlertid av lov om pensjonstrygd § 2 at styret i særlige tilfeller kan bestemme at flyttbare innretninger som ikke går inn under trygden etter § 1, likevel skal omfattes av trygden.

4. ARBEIDSTAKERE SOM ER PLIKTIG OMFATTET AV TRYGDEN

Pensjonstrygden omfatter som hovedregel følgende persongrupper som arbeider om bord på skip på minst 100 bruttotonn som er registrert i NOR/NIS:

- norske statsborgere uansett bosted
- personer med fast bopel i Norge meldt til folkeregisteret
- EU/EØS-borgere uansett bosted (tidligst fra 1.1.1994)
- statsløse og flyktninger bosatt innenfor EU/EØS (tidligst fra 1.1.1994)

- tredjelands statsborgere bosatt i et annet nordisk land (tidligst fra 1.9.2004)

Pensjonstrygden omfatter også personer som arbeider på utenlandsk registrert skip, dersom de bor i Norge og har norsk arbeidsgiver.

Medlemskapet gjelder i prinsippet enhver arbeidstaker uten hensyn til arbeidstakerens stilling om bord og hvem som er arbeidsgiver.

Det er ikke noe krav om at arbeidstakeren må være fast ansatt om bord, for å omfattes av pensjonstrygden for sjømenn. Vikarer eller andre personer med kortvarige oppdrag om bord er som hovedregel omfattet av pensjonsordningen så lenge de arbeider om bord, og skal betale premie på samme måte som fast ansatte.

4.1 Trygd i flaggstaten

Statsborgere fra land innen EU/EØS-området samt Sveits, som er arbeidstakere om bord på norskregistrerte skip (NOR eller NIS), skal som hovedregel være medlemmer i pensjonstrygden på lik linje med norske statsborgere. Dette følger av rådsforordning 883/2004 art. 11 nr.4.

For tiden er statsborgere fra i alt 29 land omfattet av Pensjonstrygden for sjømenn etter hovedbestemmelsene i EØS-avtalen (særavtale med Sveits), se oppregningen i tabell 1. (Landkoder til bruk ved innsendelse av premieoppgaver er satt i parentes.)

Fra 1. januar 2021 er ikke Storbritannia lenger være omfattet av EØS-avtalens trygderegler. Det er fra dette tidspunktet trygdeavtalen mellom Norge og Storbritannia som bestemmer medlemskapet i pensjonsordningen for britiske borgere som bor i Storbritannia og arbeider på norske skip. Det følger av avtalens art 7 at britiske statsborgere som er ansatt og arbeider på norske skip bare er medlem i pensjonsordningen dersom de er bosatt i Norge. Dette gjelder for arbeidstakere ansatt etter 1. januar 2021. Når det gjelder britiske borgere som bor i Storbritannia og ble ansatt på norskregistrert skip før 2021 fortsetter de medlemskapet i pensjonsordningen så lenge dette arbeidsforholdet består uten avbrudd. Dette følger av separasjonsavtalen mellom Norge og Storbritannia. Denne avtalen sikrer også at alle britiske borgere som har vært medlem i norsk trygd og pensjonsordning beholder alle sine opptjente rettigheter før 2021. Det vil si at det er ingen som vil miste sin opptjening i Pensjonstrygden selv om de ikke lenger er med i ordningen.

Personer født på Grønland, Færøyene og Åland skal betale premie til trygden på samme måte som borgere i øvrige EU/EØS-land.

Belgia (BE)	Bulgaria (BG)	Danmark (DK)	Estland (EE)	Finland (F)
Frankrike (FR)	Hellas (GR)	Irland (E)	Island (IS)	Italia (IT)
Kypros (CY)	Latvia (LV)	Liechtenstein (LI)	Litauen (LT)	Luxembourg (LU)
Malta (MT)	Nederland (NL)	Norge (NO)	Polen (PL)	Portugal (PT)
Romania (RO)	Slovakia (SK)	Slovenia (SI)	Spania (ES)	Nord-Irland (GB)

Sverige (SE)	Sveits (CH)	Tsjekkia (CZ)	Tyskland (DE)	Østerrike (AT)
Ungarn (HU)	Kroatia			

Tabell 1: Medlemsland

Tredjelandts statsborgere (dvs. ikke EU/EØS-borgere eller sveitsiske statsborgere) bosatt i et annet nordisk land

Fra 1.9.2004 omfatter ordningen alle som bor i Norden, uansett statsborgerskap, når de tjenestegjør på norske skip (NOR eller NIS). Eksempelvis vil en filippiner bosatt i Sverige, eller en russer bosatt i Finland, være omfattet av ordningen. Rederiet skal således på ordinær måte foreta trekk, innsende premieoppgaver og innbetale arbeidstaker- og arbeidsgiverpremie også for tredjelandts statsborgere bosatt i Danmark, Finland, Island og Sverige.

Arbeidstakere på fiske- og fangstfartøyer

På fartøy som driver fiske og fangst, omfatter ordningen arbeidstakere som er ansatt i stilling om bord som skipsfører, styrmann, bestmann, maskinist, maskinassistent, fyrbøter (motormann), lempere, smører, maskingutt, stuert, kokk eller hjelpegutt.

Dette gjelder uansett om de lønnes med hyre, part eller lott, og uansett om de samtidig utfører arbeid som fiskere. Arbeidstakere som kun jobber som fiskere, er ikke omfattet her.

For en arbeidstaker som i hovedsak jobber som fisker, men i tillegg har en mindre stilling som mannskap om bord, skal vedkommende bare omfattes av pensjonstrygden i perioden han/hun er knyttet til stillingen som mannskap. Dette gjelder kun når det er spesifisert i arbeidsavtalen hvilke dager/stillingsprosent den ansatte har stilling som mannskap om bord, og andel av lotten som er knyttet til denne stillingen.

Såfremt fartøyet etter å ha levert fangsten settes i annen fart enn fiske og fangst, omfatter ordningen enhver som har sitt arbeid om bord i det tidsrom fartøyet går i slik fart, jf. pensjonstrygdlovens § 1 nr. 4 bokstav a.

Arbeidstakere på borefartøyer

På borefartøy (boreskip og bevegelig boreplattform for boring etter undersjøiske naturforekomster) omfatter ordningen arbeidstakere som er ansatt i stilling om bord av borefartøyets eier, den som disponerer borefartøyet, eller boreentreprenør, eller av deres underentreprenører – herunder cateringselskap, bemanningsselskap eller annet. Det er ikke krav om at arbeidstakeren må være fast ansatt om bord, for at arbeidstakeren skal kunne omfattes av pensjonstrygden for sjømenn. Vikarer eller andre personer med kortvarige oppdrag om bord er som hovedregel omfattet av pensjonsordningen så lenge de arbeider om bord, og skal betale premie på samme måte som fast ansatte. Medlemskapet gjelder i prinsippet enhver arbeidstaker uten hensyn til arbeidstakerens stilling om bord.

Reder/partreder og restauratør

Reder, partreder og andre selvstendig næringsdrivende i full stilling om bord er også med i trygden, forutsatt at de har en stilling som også ellers ville vært omfattet. Dette gjelder også restauratør om bord som driver virksomhet for egen regning, jf. pensjonstrygdlovens § 1 nr. 4 bokstav c.

Medlemmer som mottar pensjon

Medlemmer som mottar sjømannspensjon og er i tjeneste, skal også innbetale premie.

Tidsrom hvor arbeidstakeren er omfattet av trygden

Arbeidstakeren omfattes av trygden så lenge ansettelsesforholdet om bord består, samt i perioder før eller etter dette mens vedkommende mottar lønn, hyre, feriegodtgjøring og fritidskompensasjon etter avtale eller lov, i inntil 12 måneder om gangen.

Dette gjelder også under reise til fartøyet og den tid tjenesteforholdet består mens fartøyet ligger i opplag, byggetilsyn (frivillig), ved verksted eller for utrustning.

Medlem av Pensjonstrygden for sjømenn som midlertidig arbeider på rederikontor med prosjektarbeid mv., men som senere igjen skal arbeide om bord, opprettholder sitt medlemskap ved fortsatt innbetaling av premie på vanlig måte innenfor et tidsrom på 12 måneder. Det følger av forskriftens § 1-5 til bestemmelsen i § 1 nr 2 d) i lov om arbeidstakere til sjøs.

Pensjonstrygden for sjømenn kan i det enkelte tilfellet etter søknad fra rederiet bestemme at medlemskapet opprettholdes ved prosjektarbeid mv. som strekker seg utover 12 måneder, jf. forskriftens § 1-5. Det forutsettes at premie innbetales på vanlig måte. Søknaden rettes til Pensjonstrygden for sjømenn.

Medlemskap i pensjonstrygden kan videre opprettholdes i tilfelle hvor medlemmet har kortvarig tjeneste på skip som ikke er omfattet av trygden, eller på rederikontor. Forutsetningen er at medlemmet innen kort tid skal vende tilbake i ordinær pensjonsgivende tjeneste, og at det innbetales rederi- og arbeidstakerpremie.

Valgte heltidstillitsvalgte kan beholde medlemskapet i Pensjonstrygden for sjømenn utover 12-månedersperioden som er nevnt i lovens § 1 nr. 3 a, så lenge de lønnes av rederiet og premie innbetales på vanlig måte. Jf. forskriftens § 1-4.

5. ARBEIDSTAKERE SOM ER UNNTATT FRA TRYGDEN

Medlem av annen offentlig pensjonsordning

Arbeidstakere på statens fartøyer som er medlemmer i Statens pensjonskasse, er unntatt fra pensjonstrygden for sjømenn, jf. pensjonstrygdlovens § 2 nr. 2. Med hjemmel i denne bestemmelse er det i forskriftens § 1-2 bestemt at arbeidstakere som på grunn av stillingen om bord er medlemmer av kommunal eller fylkeskommunal pensjonskasse, også er unntatt fra pensjonstrygden for sjømenn.

Personer ansatt i hotell- og restaurantvirksomhet på NIS-registrerte turistskip

Unntatt fra trygden er alle personer som er ansatt i hotell- og restaurantvirksomhet på turistskip som er registrert i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS). Dette gjelder selv om arbeidstakeren er bosatt i Norge.

Det er heller ikke mulig å bli frivillig medlem i pensjonstrygden i slike tilfeller.

Andre unntak

Styret kan i særlige tilfeller unnta fra trygden arbeidstakere på skip under 200 bruttotonn og på skip som nyttes i ferje- eller havnetrafikk eller til annet formål enn transport, fiske og fangst.

Det følger av forskriftenes § 1-3 til lovens § 2 nr. 2 tredje ledd at følgende arbeidstakere som ikke hører til mannskapet, er unntatt fra trygden: musikere, leger, flygere og flymekanikere på skip, og personer som utfører reparasjonsarbeider, vedlikeholdsarbeider mv. om bord i skip i fart, og som er tilsatt og lønnet av håndverksfirma, skipsverft o.l.

Unntak etter EØS-reglene om trygd

- 1 arbeidstakere som sendes ut av den arbeidsgiver han/hun vanligvis arbeider for, for å arbeide på norske skip i inntil 24 måneder, jf. art. 11 nr. 4 og art. 12 nr. 1 i EØS-forordning 883/04
- 2 selvstendig næringsdrivende som vanligvis driver sin virksomhet i et annet EU/EØS-land, og som for egen regning utfører et arbeid om bord på norske skip, jf. art. 11 nr. 4, jf. art. 12
- 3 personer som vanligvis ikke utfører arbeid til sjøs, og som i et annet EØS-lands territorialfarvann eller havn utfører et arbeid om bord i norsk skip uten å tilhøre mannskapet, jf. art. 11 nr. 4, jf. artikkel 11 nr. 3 (a)
- 4 arbeidstakere på norske skip / flyttbare innretninger og som lønnes av arbeidsgiver i et annet EØS-land hvor også arbeidstakeren er bosatt, jf. art 11 nr. 4 i EØS-forordningen

Bestemmelsen i artikkel 11 nr. 4 betyr at norske statsborgere som arbeider på norskregistrert skip, ikke er medlemmer av pensjonstrygden for sjømenn dersom de er bosatt i et annet EØS-land enn Norge og er lønnet av arbeidsgiver som driver sin virksomhet i det landet de bor.

Bilaterale avtaler innenfor EU/EØS

Unntak etter artikkel 16 nr. 1

Etter artikkel 16 i EØS-forordningen er det adgang for to eller flere EU/EØS-land til å avtale unntak for den enkelte arbeidstaker til sjøs fra bestemmelsene om hvilket lands pensjons- og trygdellovgivning som får anvendelse. Det er inngått slike avtaler om trygd i hjemlandet og unntak fra norsk trygd, herunder Pensjonstrygden for sjømenn, for sjømenn bosatt i Polen, Latvia og Romania. **Unntak gjelder kun ansatte på NIS-skip.**

- **Polske sjøfolk bosatt i Polen**

Med virkning fra 1.5.2004 ble det inngått avtale mellom Polen og Norge for polske sjøfolk på NIS-skip, bosatt i Polen.

- **Latviske sjøfolk bosatt i Latvia**

Tilsvarende ble det inngått avtale mellom Latvia og Norge med virkning fra 1.5.2004 for latviske sjøfolk på NIS-skip, bosatt i Latvia.

- **Rumenske sjøfolk bosatt i Romania**

Med virkning fra 7.11.2007 ble det ble inngått en tilsvarende avtale mellom Romania og Norge med virkning fra 1.8.2007 for rumenske sjøfolk på NIS-skip, bosatt i Romania.

Avtalene innebærer at det er NAV Kontroll som skal motta bekreftelse om unntak fra disse landene, og som har ansvaret for å orientere Pensjonstrygden for sjømenn om unntakene.

Avtalene om unntak omfatter ikke polske, latviske og rumenske sjømenn på –NOR-skip.

- **Nordiske fiskere / færøyske sjøfolk**

Avtale om unntak etter artikkel 16 kan gjøres også for tredjelands borgere når de arbeider på fartøy som er registrert i et annet nordisk land enn sitt bostedsland, inkludert statsborgere fra Færøyene, Grønland eller Åland, jf. den nordiske konvensjon artikkel 7 og 8.

Det er NAV som er gitt myndighet til å unnta arbeidstakere fra norsk trygd, herunder Pensjonstrygden for sjømenn. Det har vært langvarig praksis i NAV om å innvilge unntak fra norsk trygd til færøyske sjøfolk som arbeider på norske skip dersom de ber om dette.

6. ARBEIDSTAKERE PÅ UTENLANDSKE SKIP KAN BLI FRIVILLIG MEDLEM AV TRYGDEN

Arbeidstaker i tjeneste på utenlandsk skip som er registrert utenfor EU/EØS-området, og som ikke er pliktige medlemmer i pensjonstrygden, kan søke om frivillig medlemskap. For å få frivillig medlemskap i pensjonstrygden forutsettes det at arbeidstakeren er medlem i folketrygden.

Frivillig medlemskap kan gis til:

arbeidstakere på skip som er registrert utenfor EØS, når arbeidstakeren er frivillig medlem i folketrygden etter folketrygdloven § 2-8

eller

arbeidstakere (alle nasjonaliteter) på norsk sokkel dersom de er pliktige medlemmer i folketrygden etter folketrygdloven § 2-2.

Søknad om frivillig medlemskap i folketrygden under opphold utenfor Norge avgjøres av NAV.

7. BEREGNING AV ARBEIDSTAKERPREMIE

7.1 Fartstidsbasert ordning

Grupper

GRUPPE 1 (overordnede) omfatter følgende stillinger:

- a) Skipsfører, styrmann, maskinist, radiooffiser, rutelos, skipselektriker, purser, forpleiningsjef/stuert, kokk med administrativt ansvar, sjefsmaterialforvalter

(sjefstorekeeper), restauratør og bestmann.

- b) *Stillinger på passasjerskip*: overkokk, sjefskokk, 1. kokk, proviantmester, purserassistent (regnskapsførerassistent), hotellsjef (hotell manager), purser/controller (chief purser / controller), cruisesjef (cruise manager), kjøkkensjef (chef de cuisine), restaurantsjef (restaurant manager), butikksjef (shop manager), husøkonom (housekeeper), food & beverage manager, soussjef, resepsjonssjef og hovmester.
- c) Trålbass på forskningsfartøy.
- d) *Stillinger på borefartøy*: Plattformsjef, boresjef, teknisk sjef, stabilitetssjef, borer, undervannsutstyrsingeniør, teknisk assistent, boreassistent, kontrollromoperatør (kontrollromvakt I), stabilitetsoperatør, riggmekaniker, elektriker, tårnmann, kontrollromassistent, radiotelegrafist, sveiser m/sertifikat, forpleiningssjef, maskinromoperatør, sikkerhetsleder, sykepleier, hydraulikkingeniør, dekksoffiser og DP-operatør.
- e) Toktleder og seismisk personell.
- f) Radiosondeoperatør på værskip.
- g) ROV-personell (personell tilknyttet operasjon av fjernstyrte undervannsfarkoster).
- h) Dykkerpersonell i stilling som dykkerleder, assisterende dykkerleder, ledende dykker, dykker, luftdykker, gassmann, kammeroperatør I og II, seniortechniker, tekniker I og II og seniortegner.

Andre stillinger som har minst samme tarifferte hyre som elektriker eller radiooperatør, skal omfattes av gruppe 1.

I tvilstilfeller skal rederiet avgjøre hvor stillingen skal plasseres.

Vi gjør oppmerksom på at ytelsen fra pensjonstrygden utbetales i samsvar med i hvilken stillingsgruppe premien er innbetalt.

GRUPPE 2 (underordnede) omfatter:

Alle stillingskategorier som ikke går inn under gruppe 1.

Premiesatser

Endringer i premiesatser (ordinært når folketrygdens grunnbeløp endres i mai) publiseres på www.pts.no. Dette vil også gjøres automatisk i arbeidsgiverportalen.

Beregning av premie

Arbeidstakerpremien beregnes per kalendermåned. Får medlemmet lønn for 15 dager eller mindre i en kalendermåned, skal det betales halv premie. Får vedkommende lønn for 16 dager eller mer, betales full månedspremie.

Ordinær ferie og fritid regnes som pensjonsgivende fartstid. Det gis ikke fartstid for mer enn 12 måneder i året for samme arbeidsgiver. I tilfeller der medlemmet arbeider mer enn tilsvarende 100 % stilling, skal det likevel betales arbeidsgiverpremie for all inntekt.

Ferie og fritid som avvikles ved sluttoppgjør, regnes som pensjonsgivende fartstid.

Styret fastsatte i vedtak av 15. juni 2005 i medhold av pensjonstrygdloven for sjømenn § 3 nr. 1 annet ledd annet punktum, jf. § 2-1 i styrets forskrifter, regler om fartstidsberegning for ferie og fritid før 1. oktober 1975.

Ved beregning av pensjonsgivende fartstid i utenriksfart før 01.10.75 medregnes et tillegg på 20 %. Tillegget er ment å dekke utbetalt feriegodtgjørelse som det ikke var plikt å betale pensjonspremie for.

Ved beregning av fartstid i innenriksfart før 01.10.75 medregnes også et tillegg på 20 %, men begrenset opp til maksimalt 33 dager i tillegg til den enkeltes fartstid.

Dersom ansettelsesforholdet bare varer i én dag (inntil 8 timer) i én kalendermåned, kan rederiet unnlate å trekke arbeidstakerpremie. Forutsetningen er at medlemmet er innforstått med dette. Arbeidsgiverpremien må betales på vanlig måte.

Vikarer/deltidsansatte

For vikarer eller medlemmer i deltidstilling beregnes full premie for hver måned hvis tjenesten varer i 16 dager eller mer. For kortere tjenestegjøring svares halv månedspremie.

Arbeidstaker med flere arbeidsgivere i samme måned

Dersom arbeidstakeren har flere arbeidsgivere i samme måned, skal alle arbeidsgiverne trekke premie.

Endring av gruppeføring

Ved overgang fra en stilling til en annen som hører inn under den andre premiegruppen, betales det i overgangsmåneden premie etter den gruppen som vedkommende var tilsatt i lengst.

Medlemmer som mottar sjømannspensjon

Medlemmer som mottar sjømannspensjon mellom 60 og 62 år, kan uten avkortning i pensjonen vikariere til sjøs med inntil 3 måneder per år.

Det presiseres at det skal betales premie (arbeidstaker- og arbeidsgiverpremie) på vanlig måte selv om arbeidstakeren har sjømannspensjon og ikke opparbeider seg ytterligere pensjonsgivende fartstid. Dette gjelder også medlemmer som er i lønnet arbeid etter fylte 67 år.

7.2. Inntektsbasert ordning

Medlemmer som omfattes av den inntektsbaserte ordningen, skal betale 1,7 % av sin bruttoinntekt om bord opptil maks 12 ganger grunnbeløpet. Bruttoinntekt svarer til det samme grunnlaget som legges til grunn ved beregning av arbeidsgiverpremien i § 11. Det vil si at det også skal betales arbeidstakerpremie av feriepengene.

Medlemmer som arbeider på fartøy som driver fiske og fangst, skal betale 1,7 % av bruttoinntekt om bord, forskudd på lott og lottoppgjør opptil maks 12 ganger grunnbeløpet. For ansatte med kombinert stilling, hvor størrelsen på hyren/ekstralotten som mannskap er spesifisert i arbeidsavtale, skal premien til PTS beregnes kun av inntekten/oppgjøret knyttet til denne stillingen.

Arbeidstakerpremien skal beregnes per kalender måned og skal ikke utgjøre mer enn 12 ganger grunnbeløpet i løpet av et kalenderår. For medlemmer om bord på fiske og fangst som ikke mottar hyre/forskudd på lott hver måned, må det likevel innrapporteres en minste inntekt hver måned. Dette slik at medlemmet får opptjent pensjonsgivende fartstid for hver måned han/hun er ansatt om bord. Det endelige lottoppgjøret for kalenderåret kan innrapporteres så fort det er klart.

Rederiet er ansvarlig for innbetaling av arbeidstakerpremien for medlemmer om bord, og har rett til å trekke den fra ved lønnsoppgjør, forskudd på lott og lottoppgjør. Hvis arbeidsgiver ikke gjør dette, kan ikke premien kreves av medlemmet for lenger tilbake enn tre måneder.

Det skal betales arbeidstakerpremie selv om medlemmet er sykemeldt. Dersom arbeidsgiver forskutterer sykepenger etter folketrygdloven kapittel 8, skal arbeidstakerpremien trekkes på vanlig måte. Hvis det er NAV som utbetaler sykepenger etter folketrygdloven kapittel 8, er det NAV som er ansvarlig for innbetaling av arbeidstakerpremien.

Plikten til å betale arbeidstakerpremie gjelder til og med den måneden medlemmet fyller 70 år.

8. BEREGNING AV ARBEIDSGIVERPREMIE

8.1. Fartstidsbasert ordning

Beløp som det skal beregnes arbeidsgiverpremie av

Styret i Pensjonstrygden for sjømenn har i vedtak av 30. september 2009 godkjent følgende praksis om hvordan arbeidsgiverpremien skal beregnes.

Rederiet/arbeidsgiver betaler et beløp som utgjør 3,3 % av medlemmets bruttoinntekt om bord, av hyre som ytes før eller etter tjenestetiden om bord, og av sykepenger som rederiet etter lov om folketrygd plikter å betale i arbeidsgiverperioden. Feriepenger er en del av lønnen, og det skal betales premie av feriepenger når de utbetales. Arbeidsgiverpremien beregnes av samme inntektsbeløp som legges til grunn ved beregning av arbeidsgiveravgiften til folketrygden.

Det skal likevel ikke betales arbeidsgiverpremie av kostpenger og rederiavgiften (dvs. arbeidsgiverpremien til PTS).

Særregler for fiske og fangst

For medlemmer på fiske- og fangstfartøyer som omfattes av trygden, er arbeidsgiverpremien 150 % av medlemmets premie. Inntekt skal derfor ikke oppgis for fartøy som i hele terminen har drevet fiske/fangst.

Minste arbeidsgiverpremie for reder, partreder og restauratør

Reder, partreder, restauratør og andre selvstendig næringsdrivende som tjenestegjør i trygdepliktig stilling om bord, skal svare arbeidsgiverpremie med et beløp som utgjør 3,3 % av bruttoinntekten om bord. Premien skal likevel ikke være mindre enn 150 % av arbeidstakerpremien.

Ansatte i opplæringsstilling

Arbeidsgiverpremie og arbeidstakerpremie svares på vanlig måte av den hyren som rederiet utbetaler medlemmet selv, om hele eller deler av hyren blir refundert gjennom arbeidsmarkedstiltak.

8.2 Inntektsbasert ordning

Rederiet/arbeidsgiver betaler et beløp som utgjør 3,3 % av medlemmets bruttoinntekt om bord, av hyre som ytes før eller etter tjenestetiden om bord, og av sykepenger som rederiet etter lov om folketrygd plikter å betale i arbeidsgiverperioden. Arbeidsgiverpremien beregnes av samme inntektsbeløp som legges til grunn ved beregning av arbeidsgiveravgiften til folketrygden. Det skal likevel ikke betales arbeidsgiverpremie av kostpenger og rederiavgiften (dvs. arbeidsgiverpremien til PTS).

Arbeidsgiverpremien for medlemmer som arbeider på fartøy som driver fiske og fangst, utgjør 3,3 % av bruttoinntekt om bord, forskudd på lott og lottoppgjør. Bruttoinntekt om bord svarer i praksis til skattepliktig inntekt som arbeidsgiver er pliktig til å innrapportere i a-meldingen. Premien beregnes per kalendermåned. Plikten til å betale arbeidsgiverpremie gjelder til og med den måneden medlemmet fyller 70 år.

9. PREMIE FOR MEDLEMMER SOM MOTTAR SYKEPENGER

Generelt for både fartstidsbasert og inntektsbasert ordning

Medlemmer omfattes av pensjonsordningen også i den tid de får sykepenger for sykdom som har inntruffet i tjenesten.

Det samme gjelder omsorgspenger, pleiepenger, opplæringspenger, svangerskapspenger og foreldrepenger i inntil 52 uker når tilfellet oppstår i pensjonsgivende tjeneste (jf. folketrygdlovens kapittel 8, 9 og 14).

Derimot omfattes medlemmet ikke av trygden i tidsrom hvor vedkommende mottar arbeidsavklaringspenger (AAP) eller dagpenger under arbeidsløshet.

Premiesatsene endres når folketrygdens grunnbeløp endres hvert år (1. mai). Endringer i premiesatser og annen informasjon finnes på våre nettsider. Se **pts.no**.

9.1 Når arbeidsgiver forskutterer sykepenger

Dersom arbeidsgivere forskutterer lønn i sykdomsperioder, skal arbeidstakerpremie for sykepengetid mv. trekkes på samme måte som når medlemmet har lønn eller hyre.

Arbeidsgiver trekker arbeidstakerpremie og innbetaler premien sammen med arbeidsgiverpremien på vanlig måte når sykepenger utbetales i arbeidsgiverperioden (16 dager).

Arbeidsgiver rapporterer inn sykedager utover arbeidsgiverperioden (16 dager) i egen kolonne i premieoppgaven i Arbeidsgiverportalen for ansatte som er på fartstidsbasert ordning.

Rederiet skal rapportere inn full inntekt og refusjon fra NAV (6 G) i egen kolonne i premieoppgaven i Arbeidsgiverportalen for ansatte på begge ordninger. Refusjonen blir trukket automatisk fra inntekt i premieoppgaven.

9.2 Når arbeidsgiver ikke forskutterer sykepenger

9.2.1 Fartstidsbasert ordning

Arbeidsgiver som ikke forskutterer lønn i sykdomsperioder, er ansvarlig for at det trekkes arbeidstakerpremie og arbeidsgiverpremie i arbeidsgiverperioden (de første 16 dagene). Det gjelder også for ansatte på fiskebåter, som er oppført på blad B og har rett til sykepenger fra NAV fra første dag

NAV-kontoret er ansvarlig for at det trekkes arbeidstakerpremie etter at arbeidsgiverperioden er over. Arbeidsgiver har likevel ansvaret for å informere NAV, ved å fylle ut blankett NAV 08-30.02. Mer informasjon finner du på NAV sine nettsider.

Dersom rederiet utbetaler lønn/hyre som kommer i tillegg til sykepengene/omsorgspengene, skal det trekkes arbeidsgiverpremie av hele hyren i arbeidsgiverperioden og etter dette bare av inntekt som overstiger 6 G.

NAV-kontoret skal bare trekke arbeidstakerpremie, ikke arbeidsgiverpremie: Arbeidstakerpremie av ytelser som utbetales av NAV-kontoret, trekkes etter dagsatser som utgjør 12/260 av månedlig premie, dvs. at dagsatsen for overordnet er 0,054 % og for underordnet 0,042 % av folketrygdens grunnbeløp.

9.2.2 Inntektsbasert ordning:

- Arbeidsgiver er ansvarlig for at det trekkes arbeidstakerpremie og arbeidsgiverpremie i arbeidsgiverperioden (de første 16 dagene). NAV har deretter ansvaret for å trekke 1,7 % av sykepengene i den perioden vedkommende mottar sykepenger fra folketrygden. Dersom arbeidsgiver utbetaler lønn over 6 G i sykepengeperioden, skal arbeidsgiver kun rapportere inntekt over 6 G.
- Det enkelte NAV-kontor har et selvstendig ansvar for at det trekkes og innbetales riktig beløp, og kan i alminnelighet ikke kun basere seg på opplysninger fra rederiet. Arbeidsgiver har imidlertid ansvar for å gi beskjed til NAV om trekk fra medlemmets sykepenger til PTS.

10. INNSENDING AV PREMIEOPPGAVE OG OPPGJØR FRA REDERIENE

Plikten til å sende oppgaver

Arbeidsgiver skal sende inn premieoppgave til Pensjonstrygden for sjømenn for alle skip og borefartøyer som går inn under pensjonstrygden, se punkt 2 i dette rundskrivet.

Opplysningene i oppgaven vil i sin tur gi grunnlag for beregning av medlemmets pensjon. Premieoppgave må normalt sendes inn selv om skipet/fartøyet ligger ved verksted eller i opplag, og selv om det ikke har arbeidstakere om bord som omfattes av trygden. Det kan i enkelte tilfeller gis tidsbegrenset unntak for innsending av premieoppgave for skip uten trygdepliktige arbeidstakere om bord.

Premieoppgaven skal leveres elektronisk i arbeidsgiverportalen.

10.1 Terminer og forfallsfrister

Rederiene/arbeidsgiver skal levere premieoppgave for alle sine ansatte som er medlemmer i pensjonsordningen for arbeidstakere til sjøs, i 2-månedlige terminer.

Innlevering av premieoppgaver for pensjonstrygdens medlemmer skjer seks ganger i året etter følgende datoer:

1. termin (januar og februar) forfaller 20. mars.
2. termin (mars og april) forfaller 20. mai.
3. termin (mai og juni) forfaller 20. juli.
4. termin (juli og august) forfaller 20. september.
5. termin (september og oktober) forfaller 20. november.
6. termin (november og desember) forfaller 20. januar.

Forsinkelsesrenter, jf. pkt. 1.2, beregnes med utgangspunkt i disse forfallsdatoene.